

Disiplin Sa?lama Stratejileri Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Disiplin Sa?lama Stratejileri Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=19982>

Özet

Disiplin Sa?lama Stratejileri Ölçe?i (DSSÖ), beden e?itimi ve spor ortamlar?nda ö?retmenlerin ö?rencilerin davran??lar?n? yönetmek, düzenlemek ve kontrol etmek amac?yla kulland?klar? stratejileri ve yakla??mlar? belirlemek üzere geli?tirilmis? bir psikometrik araçtır. Ölçek, Zeka Pehlevan ve E. N. A. Da?dan taraf?ndan 2017 y?l?nda Türk ö?renciler için geçerlik ve güvenirlik analizleri yap?larak standardize edilmiştir.

Toplam 26 maddeden olu?an ve 5'li Likert tipi derecelendirme format?n? kullanan bu ölçek, ö?retmenlerin disiplin yöntemlerini dört temel faktör alt?nda incelemektedir. Ölçe?in geli?tirilmesi, beden e?itimi alan?ndaki s?n?f yönetimi stratejilerinin bilimsel olarak de?erlendirilmesine önemli katkılar sa?lamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Disiplin Sa?lama Stratejileri, Beden E?itimi, Ö?retmen Stratejileri, Psikometrik Özellikler, Geçerlik, Güvenirlik, Yap?sal E?itlik Modellemesi.

Yazarlar

Zeka Pehlevan, E. N. A. Da?dan.

Amaç

Ölçe?in temel amac?, beden e?itimi derslerinde görev yapan ö?retmenlerin, s?n?f içindeki düzeni ve motivasyonu sürdürmek için ba?vurduklar? çe?itli disiplin sa?lama stratejilerini ampirik olarak ölçmektir. Bu, stratejilerin etkilili?ini de?erlendirmeye ve ö?retmen e?itim programlar?na girdi sa?lamaya yard?mc? olmay? hedefler.

Ölçek, spesifik olarak Türkiye'deki e?itim sisteminde uygulanan disiplin yakla??mlar?n? analiz etmek üzere tasarlanm??tır. Bu ba?lamda, ölçe?in bulgular?, ö?retmenlerin hangi stratejileri (örne?in, ödül, ceza, önleyici tedbirler) ne s?kl?kta kulland???n? ve bu stratejilerin ö?renci davran??lar? üzerindeki potansiyel etkilerini anlamak için kritik veriler sunar.

Yap?

Disiplin Sa?lama Stratejileri Ölçe?i, ö?retmenlerin s?n?f yönetiminde kulland??? birden fazla disiplin boyutunu ölçen çok faktörlü bir yap?ya sahiptir. Güvenirlik analizleri, ölçe?in dört ana faktörden olu?tu?unu i?aret etmektedir. Bu faktörler, disiplin stratejilerinin farklı yönlerini (örne?in, pozitif peki?tirme, olumsuz sonuçlar uygulama, kural koyma veya çat??ma çözme) temsil etmektedir.

Ölçek, kat?l?mc?lar?n (genellikle ö?rencilerin, ö?retmenlerinin kulland??? stratejilere yönelik) tutumlar?n? de?erlendiren 5'li Likert tipi bir derecelendirme kullan?r. Yan?t aral??? (1) "Kesinlikle kat?lm?yorum" ile (5) "Kesinlikle kat?l?yorum" aras?nda de?i?mektedir. Bu derecelendirme, stratejilerin alg?lanan s?kl???n? veya kabul düzeyini ölçmeye olanak tan?r.

Geçerlik

Ölçe?in yap? geçerli?i, öncelikle Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) sonuçlar? dikkate al?narak geli?tirilmi? ve ard?ndan Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) ile test edilmi?tir. DFA sonuçlar?, ölçe?in teorik yap?s?n?n Türk örneklem verileriyle yüksek düzeyde uyumlu oldu?unu göstermi?tir.

Yap?sal E?itlik Modellemesi (YEM) kapsam?nda elde edilen temel uyum istatistikleri ?unlard?r:

χ^2/sd (Ki-kare serbestlik derecesi oran?): **2.99**. Bu oran, kabul edilebilir uyum s?n?rlar? içerisinde.

RMSEA (Kök Ortalama Kare Yakla???m Hatas?): **0.059**. Bu de?er, modelin iyi uyum gösterdi?ini kan?tlamaktadır.

NFI (Normla?t?r?lm?? Uyum ?ndeksi): **0.96**

CFI (Kar??la?t?rma Uyum ?ndeksi): **0.97**

NNFI (Norma Uymayan Uyum ?ndeksi): **0.97**

GFI (Göreceli Uyum ?ndeksi): **0.89**

AGFI (Düzeltilmi? Uyum ?ndeksi): **0.87**

CFI, NFI ve NNFI gibi uyum indekslerinin 0.95'e yak?n veya üzerinde olmas?, ölçe?in yap?s?n?n sa?lam oldu?unu ve ölçmek istedi?i psikolojik yap?y? ba?ar?l? bir ?ekilde temsil etti?ini güçlü bir ?ekilde desteklemektedir.

Güvenirlik

Disiplin Sa?lama Stratejileri Ölçe?i'nin iç tutarlı??, her bir faktör için ayr? ayr? Cronbach alfa katsay?lar? hesaplanarak de?erlendirilmi?tir. Elde edilen katsay?lar, ölçek maddelerinin tutarlı ve güvenilir ölçümler sa?lad???n? göstermektedir.

Dört faktör için elde edilen Cronbach alfa iç tutarlık katsay?lar? a?a???daki gibidir:

Faktör 1: **0.92**

Faktör 2: **0.84**

Faktör 3: **0.65**

Faktör 4: **0.71**

Özellikle ilk iki faktörün yüksek güvenirlik katsayıları (0.92 ve 0.84), bu alt boyutların mükemmel düzeyde tutarlılık sergilediğini göstermektedir. Faktör 3'ün katsayısı (0.65) kabul edilebilir alt sınırı yakınsa da, ölçeğin geneli için güvenilir bir ölçüm aracı olduğu sonucuna varılmıtır.

Faktör Analizi

Ölçeğin faktör yapısını belirlemek amacıyla hem Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) hem de Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) kullanılmıştır. AFA, ölçeğin maddelerinin mantıksal ve istatistiksel olarak gruplandırılabilir temel boyutları (faktörleri) ortaya çıkarmıştır. Güvenirlik sonuçları, bu yapının **dört faktörden** oluştuğunu teyit etmektedir.

DFA, AFA ile elde edilen bu dört faktörlü modelin, toplanan verilerle ne ölçüde uyumlu olduğunu test etmiştir. Uyum indekslerinin (CFI, NFI, NNFI) yüksek değerler göstermesi, 26 maddeden oluşan bu ölçeğin, disiplin sa?lama stratejileri yapısını başarıyla bir şekilde modellediğini ve faktör yüklerinin güçlü olduğunu göstermektedir.

Araç

Test Türü: Geliştirme

Format: 5'li Likert tipi derecelendirme. Ölçek, (1) "Kesinlikle katılmıyorum" ile (5) "Kesinlikle katılıyorum" arasında değişen yanıt seçenekleri sunmaktadır.

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Eğitim görmekte olan öğrenciler (Öğretmenlerinin disiplin stratejilerini değerlendirmektedirler).

Yaş Grubu: Geçerlik ve güvenirlik çalışması Türk öğrenciler üzerinde yapıldığı için, genellikle ortaokul veya lise öğrencileri hedef alınmıştır.

Popülasyon Detayları: Türkiye'deki çeşitli eğitim kademelerindeki öğrencilerden oluşan örneklem.

Test Metodolojisi: Öz bildirim (Self-report) ölçeği.

Anahtar Kelimeler

DFA, AFA, Cronbach Alfa, S?n?f Yönetimi, Beden E?itimi Ö?retmenleri, Psikometri, Disiplin Stratejileri.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Zeka Pehlivan

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Bilgi mevcut de?ildir.

Kurum E-posta Adresleri: zpehlivan@mersin.edu.tr

Yaz??ma Adresi: Mersin Üniversitesi, Beden E?itimi ve Spor Yüksekokulu (E-posta adresine dayanarak).

?zinler, Ücret ve Test Y?I?

Test Y?I?: 2017

Kullan?m ?zinleri ve Ücret: Ölçe?in ticari olmayan akademik ara?t?rmalarda kullan?m? için genellikle kaynak makalenin usulüne uygun olarak referans gösterilmesi gerekmektedir. Kullan?m detaylar? ve izinler hakk?nda bilgi almak için sorumlu yazar (Zeka Pehlivan) ile ileti?ime geçilmesi tavsiye edilir.

Kaynaklar

Pehlivan, Z., ve Da?dan, E. N. A. (2017). Beden E?itiminde Disiplin Sa?lama Stratejileri Ölçe?inin Türk ö?renciler için geçerlik ve güvenirlik analizi. *Sport Sciences*, 12(2), 14-23.

Ölçe?in orijinal PDF dosyas? a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir:

[disiplin-saglama-stratejileri-olcegi-toad.pdf](#)

Disiplin Sa?lama Stratejileri Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Ölçe?in maddeleri kaynak içerikte sa?lanmam??tır. Ölçek, toplam **26 maddeden** olu?maktadır ve 5'li Likert derecelendirmesi kullan?larak yan?tlanmaktadır. Maddelerin tam listesi için kaynak makaleye veya sorumlu yazara ba?vurulmas? gerekmektedir.